

Kočondovega Vodnika je naslikal slikar *Naglič* na Dunaji; portrét je posnet nekoliko po Ganglovem spomeniku, nekoliko po Vodnikovi sliki, ki jo je v veži ljubljanskega Rudolfini naslikal na presni zid domači umetnik Jurij Šubic. Glava Vodnikova se nam kaže tako, kakor jo je modeliral Gaugi, oprsje in roke so posnete po Šubici. Priznati se mora, da je gosp. Naglič Vodnika izvistno pogodil. Svoje velike, odkritosrčne, rujave oči ima pesnik zamišljeno uprte v daljavo; polni rjavi lasje mu sezajo do rame; oblečen je v črno suknjo in ogrnjen ima temnomoder plašč; v rokah drži zaprto knjigo. Človek se kar nagledati ne more tega duhovitega in prijaznega obraza. Tudi tisk v oljnatih barvah je dobro izvršen. Sliko obdaja krasen pozlačen, znotraj ovalen okvir, tako da znaša nje velikost 63 + 79 cm. Odkrito moramo priznati, da Slovenci doslej še nismo imeli nobene tako lepe narodne slike, kakor je Kočondov Vodnik, kajti znana slika Bleiweisova se ž njo ne more primerjati. Zato smo pa tudi preverjeni, da se ta slika Vodnikova razširi po vsi Sloveniji in da je ne bomo pogrešali v nobeni slovenski čitalnici in v nobeni imovitejši hiši slovenski. Koliko izdajamo novcev za ničvredne banavzične potvare tujih slikarjev! Zakaj bi si zdaj, kò se nam ponuja najlepša prilika, ne omislili slike, ki nam predstavlja dičnega pesnika slovenskega, katerega pogled nas bodri v borbi za svetinje naroda našega, ter je zajedno najlepši kras našega doma in stana. Ako se mu Vodnikova slika izplača, pripravljen je g. Kočonda v jeduaki krasni obliki izdati tudi še nekaj drugih odličnih mož slovenskih. Slika Vodnikova stoji za tistega, kdor jo plača takoj, z okvirjem vred samo 23 gld, kdor jo pa plača v obrokih, dobi jo za 25 gld.

»Popotnikov« koledar za slovenske učitelje s popolnim šematizmom šolskih oblastev, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osobja po Južno-Štirskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanji v začetku šolskega leta 1889/90. Stavil in založil *Mihael J. Nerač*, nadučitelj in »Popotnikov« urednik v Mariboru. Tisk tiskarne sv. Cirila. Cena 1 gld. 25 kr. — Te lične, vestno urejene in izdatno pomnožene knjižice je te dni izšel IV. letnik. Vsebina njena je jako raznovrstna. Za navadnim koledarjem beremo v nji najprej pravila, imenik upravnega odbora in raznih društev »Zaveze slovenskih učiteljev«; potem so naštetí najvažnejši periodični opravitki šolskih vodstev in krajnih šolskih svetov, kakor tudi razni šolski prazniki. Zelo zanimiva je učiteljeva knjižnica, t. j. imenik priporočbe vrednih knjig, ki naj služijo učitelju v daljno izobrazbo. Poleg tega so navedene tudi slovenske knjige, primerne za šolarske knjižnice, kolikor je takih knjig zadnje leto prišlo na svetlo. Tudi glavni del knjižice, šematizem, pomnožen je letos na vse strani. Poleg ministerskih, deželnih in okrajnih šolskih oblastev in dotičnih načelnikov, poročevalcev in prisednikov beremo letos pri vsaki ljudski šoli tudi ime načelnika krajnemu šolskemu svetu in ime krajnega šolskega nadzornika; pri vsaki šoli je povedano tudi število za šolo godnih otrok in število vsakdanjo in ponavljalno šolo obiskajočih otrok. Pri vsakem učitelju in pri vsaki učiteljici sta navedena rojstveni kraj in število v začasni in v stalni službi prebitih let. Bralec se mora le čuditi, da se je g. uredniku posrečilo nabrati toliko podatkov, in ako nam zatrjuje v pogovoru, da se ni izogibal niti trudu niti troškom, ko je sestavljal šematizem, verujemo mu prav radi. Posrečilo se mu je pa tudi sestaviti knjižico, na katero sme slovensko učiteljstvo biti ponosno in katera bode odslej ne samo učiteljem, ampak tudi šolskim oblastvom in sploh vsem, ki imajo kaj opravka z ljudsko šolo neutrpní, »vademecum«.

Nemški spisi slovenskih pisateljev. G. prof. J. *Apih* v Novem Jičinu je v knjigi »Oesterreichisches Jahrbuch« priobčil kratek posnetek svoje znane knjige pod naslovom »Die Slovenen und die Märzbewegung von 1848«. Le škoda, da je spis v pri-

meri z izvrstnim slovenskim izvirnikom preveč skrčen. V prihodnjem letniku omenjenega zbornika izide konec Apihovega članka. — G. *Henrik Schreiner*, profesor na c. kr. učiteljski v Bolcanu, priobčil je v ondotnem letnem poročilu jako korenito spisano razpravo: »Der naturgeschichtliche Unterricht in der einclassigen Volksschule. Ein Beitrag zur Methodik der Naturgeschichte«, v katerem podaje poleg zlatih metodičnih pravil tudi izbor in razdelbo prirodopisne učne tvarine na podstavi Zeynekovega, Michovega in Steuererjevega berila. Tudi naši učitelji potrebujejo, kakor riba vode, takega navodila na podstavi Končnikovih beril, pa se jih nihče naših glavnih učiteljev neče usmiliti. — V letnem poročilu c. kr. velike gimnazije v Trstu je ondotni profesor g. dr. *Karl Glaser* priobčil jako učeno razpravo pod naslovom »Altnordisch«, v kateri z živahno besedo slika zemljepisne, zgodovinske, jezikovne in književne razmere na Islandiji. Razprava je posvečena učenjakom, ki so lani med 2. in 13. kimovcem pod protektoratom švedskega kralja Oskarja II. zborovali na kongresu orientalistov v Stockholmu in v Kristianiji. Znano je, da je švedski kralj učenega rojaka našega odlikoval zaradi te lepe razprave.

Šolska poročila. Ob konci šolskega leta je uredništvo prejelo mnogo letnih poročil raznih ljudskih in srednjih šol. Večina teh poročil ne obseza ničesa, kar bi zanimalo naše bralce; ljudsko-šolska poročila namreč podajajo poleg šolske kronike in statističnih podatkov samo pusto razredbo učencev in učenk; srednje-šolska poročila pa razpravljajo večinoma stvari, ki z narodom našim niso v nobeni dotiki. Izvzeti moramo samo dvoje poročil: ono novomeške gimnazije in to ljubljanske realke. V prvem je g. profesor *Viktor Bežek* temeljito ocenil jezik v Mat. Ravniharja »Zgodbah svetega pisma za mlade ljudi«. O tej razpravi poročamo na drugem mestu. V programu ljubljanske realke pa dobro znani botanik g. prof. *V. Voss* priobčuje jako lepo razpravo »Florenbilder aus den Umgebungen Laibachs«, v katerih nam podaje zanimive floristične slike z ljubljanskega Grada, z Golavca, z Rosnic (Rosenbach), iz ljubljanskega mestnega loga, s Fužin, s Savskega obrežja pri Stožcah in pri Medvodah, s Šmarjine gore, z Bleda, z Vrat, z Vinj-vrha, iz Zagorja itd. Vse prijatelje domače flore opozarjamo na to lepo razpravo. — Med ljudsko-šolskimi letnimi poročili nam najbolj ugaja jako umno in vzgledno urejeno »Letno poročilo narodnih šol v ljutomerskem okraju v šolskem letu 1888/89«. To poročilo je skupno za vseh šestere šol tega okraja ter obseza jako vzneseno pisani »Predgovor«, dalje »Zemljepisne črtice ljutomerskega glavarstva« (spisal Ivan Kryl), potem razpravo »Nekaj o pridelovanju sočivja« (spisal Toma Pušenjak), nadalje »Narodne pravljice iz ljutomerskega okraja I. o ljutomerski cerkvi, II. Turja (nabral Jos. Freuensfeld), naposled članek »O selitvi naših ptic« (spisal F. Schneider). Za tem se nahaja v poročilu imenik udov c. kr. okrajnega šolskega sveta, imenik vseh šestereh krajnih šolskih svetov, vsega učiteljstva in vse šolske mladine. Napredni in zavedni ljutomerski učitelji so s tem lepim poročilom bistro pokazali, kako je sestavljati take stvari, da ima šolska mladina in občinstvo kaj prida od njih. Vivat sequens! — Letno poročilo trirazredne (ne tro-!) ljudske šole v Mengši poleg razredbe šolske mladine priobčuje tudi spis »Spomini starega Mengšana«, ki se prav dobro bere. — V letnem poročilu deške meščanske šole s kmetijskim zuačajem na Krškem smo brali jako lep in umesten članek »Temeljni nauk o knjigovodstvu«, katerega je spisal meščanski učitelj g. dr. *Tomaž Romih*. Ne samo šolska mladina, ampak vsak obrtnik in gospodar najde v njem polno lepih nauk in navodil.

Razpis častnega darila. Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje »Matica Slovenska« po določenih Jurčič-Tomšičeve nstanove 200 goldinarjev častnega darila povesti slovenski, obsejajoči najmanj 10 tiskanih pól. Snov